

UMMAN ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel M¼d¼rl¼đ¼

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	2
2. GENEL EKONOMİK DURUM.....	6
3. DIŞ TİCARET.....	8
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	14
5. TÜRKİYE ile TİCARET	16
EKLER:	19

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Umman Sultanlığı
Yüzölçümü	309.500 km ²
Nüfusu	5,21 milyon (2024-IMF)
Başkenti	Muskat
Eyaletleri	Ad Dakhiliyah, Al Batinah, Al Buraymi, Al Wusta, Ash Sharqiyah, Az Zahirah, Maskat, Musandam, (Dhofar)
Devlet Başkanı	Sultan Haitham bin Tariq bin Taimur Al Said
Yönetimi	Mutlak monorşi.
Dili	Arapça (Resmi dilin yanı sıra iş hayatında İngilizce çok yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.
Dini	İslam
Para Birimi	Umman Riyali

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: ABEDA, ACC, AFESD, AMF, FAO, G-77, GCC, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCs, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IPU, ISO, ITSO, ITU, LAS, MIGA, NAM, OAPEC, OAS (gözlemci), OIC, OPCW, OPEC, PCA, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNIFIL, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO

Coğrafi Konum

Umman Sultanlığı, Arap Yarımadası'nın güneydoğu kıyısında yer almaktadır. Hürmüz Boğazı'ndan Yemen'e kadar uzanan kıyıların uzunluğu 1700 km'dir. Kuzeybatıda Birleşik Arap Emirlikleri, batıda Suudi Arabistan, güneybatıda ise Yemen ile sınır komşusudur. Güneyde ve doğuda Hint Okyanusu, kuzeydoğuda ise Basra Körfezi ile çevrilidir. Ülke ayrıca tamamı Birleşik Arap Emirlikleri ile çevrili bir toprağa da sahiptir.

Yüzölçümü 309 500 km² olan Umman'ın yer şekilleri ova, tepe ve dağlardan oluşmaktadır. Ovalar toplam alanın %3'üne yakın bir bölümünü, dağlık bölgeler %15'ini oluşturmaktadır. Geriye kalan %82 civarındaki arazi ise çöllerden oluşmaktadır. Al Hajr Dağları ile Al Qara Dağları ülkenin en yüksek dağlarıdır.

Siyasi ve İdari Yapı

Umman'ın ismini nasıl aldığı konusunda farklı yorumlar yapılmaktadır. Değişik kaynaklar Umman'ı Qahtani kabilesi ile ilişkilendirirken, diğerleri Arapça sıfat olarak kullanılan ve "yerleşik insanlar" anlamına gelen "aamen" kelimesini kullanmaktadırlar. Roma tarihinin ilk zamanlarında, Yalainous'un (MS 23–79 yıllarında) "Omana" ismini ilk olarak onaylayanlardan olduğu söylenmektedir.

Umman, aynı zamanda "Mazoun" ve "Magan" olarak da söylenmektedir. "Magan" geminin şasesi anlamına gelmektedir. Umman, okyanus denizciliğinde gemilerinin gücü ile ve bakır, doğal taş ve Mezopotamya şehirlerine kereste ticareti ile önem kazanmıştır. Dünyanın önemli

ticaret yolları üzerindeki stratejik konumundan dolayı da, tarih boyunca Sohar Limanı ile Muttrah Limanı baharat ticareti, yenilebilir yağlar ve tekstil ürünleri ticaretinde kullanılmıştır. "Frankincense" adı verilen ve altından daha değerli olan bir aromatik reçinenin bu topraklarda yetişmesi de MS 300 yıllarında Umman'ı dünyanın en zengin ülkelerinden biri haline getirmiştir.

Muskat'taki Al-Qurum bölgesinin, Arap Yarımadası'ndaki en eski yerleşim yerlerinden biri olduğu düşünülmektedir. Arkeolojik kazılar sırasında MÖ 6000'lere kadar uzanan bir zaman diliminde kurulan köylere ve taş devrinde yaşayan toplulukların izine rastlanmıştır.

1970 yılı öncesinde 18. yüzyıldan itibaren Al Bu Said kabilesi tarafından yönetilen, 1850'li yıllara kadar da günümüzde Tanzanya'ya bağlı olan Zanzibar Adası'nı da topraklarında barındıran Umman devleti daha sonra bölünmüş ve farklı Bu Said yöneticileri Muskat ve Zanzibar'a yerleşmiştir. 1964 yılında ise Zanzibar hanedanlığı kanlı bir darbe ile yok edilmiş ve pek çok Ummanlı ülkeyi terk etmiştir.

19. yüzyılın sonlarında Umman hükümeti artan borçlar nedeniyle İngilizler'den aldığı finansal yardımlar neticesinde İngiliz etkisi altında kalmıştır. 1932 yılında Said bin Taimur (şimdiki sultanın babası) yönetimi devralmış, dikkatli bir yönetim ile ülkenin borçlarını kapatarak İngiliz etkisinden ülkeyi kurtarmayı amaçlamıştır. 1950'li yıllarda çıkan bir iç ayaklanma ve 1960'larda güneydeki Dhofar bölgesinde ortaya çıkan bir direniş sonucunda ise Sultan Said bin Taimur İngilizler'e başvurmak zorunda kalmıştır. 1970'lerde devam etmekte olan Dhofari Ayaklanması, Sultan Said egemenliğinin oğlu Qaboos bin Said al-Said tarafından devrilmesi ile sona ermiştir.

Sultan Qaboos yönetime geçtiğinde yoksulluk içinde ve diğer ülkelerden izole biçimde yaşayan Umman için 1967 yılında başlayan petrol ihracatı, kalkınma yatırımlarına büyük bir kaynak oluşturmuştur. Bu yatırımlar, güneydeki isyanların bastırılmasında da etkili olmuş, ülke içinde bütünlük yeniden sağlanmış, ekonomik altyapının kurulmasında ve gerekli hizmetlerin sağlanmasında beş yıllık kalkınma planlarının büyük etkisi olmuştur. Demokratikleşme hareketleri de bu dönemde başlamıştır.

Monarşi ile yönetilen Umman Sultanlığı'nda Devlet Başkanlığı görevini 2020 yılına kadar Sultan Qaboos bin Said al-Said yürütmüştür. 1970 yılında kansız bir darbe ile iktidara geçen Sultan Qaboos bin Said, öncelikle iç güvenliği sağlamış ve zaman içinde güttüğü akılcı ve barışçı politikalarla Umman'ı hem Arap Devletleri Ligi'nin hem de uluslararası toplumun saygın bir üyesi yapmıştır.

Sultan Qaboos 2020 yılı Ocak ayında vefat edince yerine Haitham bin Tarık al Said geçmiştir.

Sultanlık, idari açıdan Muskat, Dhofar ve Musandam olarak adlandırılan üç ana eyalet ile Al Batinah, Adh Dhahirah, Ad Dakhliyah, Ash Sharqiyah ve Al Wusta olarak adlandırılan beş bölgeden oluşmaktadır. Bu eyalet ve bölgeler, toplam 59 adet vilayetten oluşmaktadır.

Eyaletleri

1. Muskat

Muskat eyaleti, Umman Körfezi'nde ve Al Batinah kıyısının güneyinde yer almaktadır. Muskat, Sultanlık'ın nüfus açısından en büyük eyaletidir. Ortalama nüfus yoğunluğu, diğer bölgelerin ortalamasınının 24 katına ulaşmıştır.

Eyalet altı adet vilayetten oluşmakta olup bu eyaletlerin isimleri; Muskat, Muttrah, Bowshar, A'Seeb, Al Amerat ve Quriyat'tır. Muskat, Sultanlık'ın başkenti ve aynı zamanda da idari merkezi konumundadır.

İslamiyet'in ilk zamanlarından bu yana ticarete önemli rol oynayan Muskat, Al Jalali ve Al Mirani Kaleleri ile de meşhurdur. Muskat ve vilayetlerinde eski çağlar ile modern yaşamın uyumu dikkate çarpmaktadır.

2. Musandam

Musandam eyaleti, ülkenin kuzeyinde yer almaktadır. Dağlarının yüksekliği deniz seviyesinden 1800 metreye kadar ulaşmaktadır. Bu eyalet de stratejik konumundan dolayı denizcilik için uygun bir bölgede kuruludur. Hürmüz Boğazı'nın stratejik önemi günümüzde daha da artmış olup, Körfez'de yapılan yüklemelerin yaklaşık %90'ı bu boğazdan yapılmaktadır.

Musandam eyaleti, dört valilikten oluşmakta olup; eyaletin başkenti olan Madha Khasab, Muskat'ın 481 km ötesinde yer almaktadır.

3. Dhofar

Dhofar eyaleti Umman'ın güneyinde yer almaktadır. Kıyı şeridi 560 km'ye kadar uzanmakta olup, kapladığı alan yaklaşık 1500 km²'dir. Bu bölgenin 130 km²'lik kısmı muson yağmurlarının etkisi altındadır. Dhofar kıyıları, balıkçılık endüstrisi için önem arz etmektedir. Sardunya, karides ve ıstakoz en önemli balıkçılık ürünleri arasında yer almaktadır. Dhofar'ın başlıca tarım ürünleri; hindistan cevizi, muz, tatlı patates, limon, papaya ve mısırdır. Geleneksel sanatlar içerisinde ise demircilik, altıncılık, nakışçılık ve iğne işi öneme sahiptir.

Nüfus Yapısı ve İşgücü

Umman nüfusunun yaklaşık % 44'ünü yabancılar oluşturmaktadır. Yabancılar içinde Hintliler ağırlıkta olup ucuz işgücü olarak ülkede bulundurulmuş diğer ülke vatandaşlarını ise Pakistanlılar, Bangladeşliler, Filipinliler olarak sıralamak mümkündür. Yabancı işçilerin çokluğu, devam eden projeler ve ekonominin genel gidişatına bağlı olarak ülke nüfusu yıllar içinde farklılık göstermektedir.

Kamu sektöründe çalışanların % 85,6'sını Ummanlılar oluşturmaktadır. Uygulanan Omanizasyon politikaları ile özel sektörde çalışan Ummanlı sayısı artırılmaya çalışılmaktadır. Umman vatandaşlarının önemli bir bölümü kamu kurumlarında çalışmak istemekte, özel sektör ise daha ucuz olan yabancı işgücüne yönelmektedir. Bu durumun özel sektör için

hedeflenen Omanizasyon rakamlarına ulaşılmasında olumsuz etkisi olabileceği değerlendirilmektedir.

Umman oldukça genç bir nüfusa sahiptir. Nüfusunun % 30'unu 14 yaş altı oluşturmaktadır. 2019 yılı itibariyle Umman nüfusu 4,6 milyon rakamına ulaşmıştır. Bu rakamın % 60'ını Umman vatandaşları, geri kalan % 40'lık oranı yabancılar oluşturmaktadır. 2024 yılında nüfusun 5,21 milyon olması öngörülmektedir. (Kaynak:IMF)

Ummanlı nüfusun tamamı Müslüman olan Umman'da başlıca mezhep İbadilik olup, daha sonra Sünnilik ve şiilik gelmektedir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Umman toprakları; Hürmüz Boğazı'ndaki Musandum Yarımadası, BAE toprakları içindeki Madha kasabası ve Umman Denizi'ne açılan ana alan olmak üzere üç ayrı bölgeden oluşmaktadır. Bu bölgelerin iklimi ve coğrafi yapısı, mesafenin yakınlığına rağmen farklılık göstermektedir. Tarım alanı olarak da kullanılan kuzeydeki Batinah kıyısı düzlüklerinde sıcak ve nemli bir hava görölürken; iç bölgelerde dağlık araziler, platolar ve çöllere rastlanmaktadır. Dhofar kıyıları, Mayıs-Eylül ayları arasında görülen muson yağmurlarının etkisiyle ekilebilir alanlardır. Ülke genelinde yaşanan su sıkıntısı nedeniyle içilebilir su kaynakları deniz suyunun artırılması ile sağlanmakta; bu su ise tarım arazilerine olumsuz etki yapmaktadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	114,67	109,13	108,93	111,05	114,81	119,13	124,1	127,53
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	4,3	1,3	1,2	3,1	3,5	3,2	3,1	3,2
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	23 447	21 623	20 913	20 660	20 697	20 810	21 006	20 916
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	2,5	0,9	1,3	1,5	2	2	2	2
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	4,9	1,8	2,7	2,1	2	1,7	1,9	1,9
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	-	-	-	-	-	-	-	-
Nüfus (milyon)	4,89	5,05	5,21	5,38	5,55	5,73	5,91	6,1
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	39,8	36,4	35,4	33,5	31,6	30	28,7	28,7

*Tahmini veriler

Kaynak: IMF

Umman ekonomisi diğer Körfez ülkelerinde olduğu gibi hidrokarbona yani petrole dayanmaktadır. Ülkenin keşfedilmiş petrol varlığı 5,5 milyar varil olarak belirtilse de açıklanan üretim ve ihracat rakamları bunun daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır. Ülke sürekli olarak petrol üretimini arttırabilmek için yeni yatırımları teşvik etmektedir. Konuya dair zaman zaman açılan imtiyaz ihalelerinin www.mog.gov.om adresinden izlenmesi mümkündür.

Petrol endüstrisi Umman'ın görece yüksek hayat standardı ve iyi bir alt yapıya sahip olmasının temel aktörü olmuştur. Petrol öncesi ise Umman ekonomisi balıkçılık, küçük çaplı tarım ve madencilğe dayanmıştır.

Muskat Ticaret Müşavirliğimizden gelen bilgilere göre; Umman'ın 2021 bütçesi, petrol fiyatlarının ortalama 45 Dolar olacağı beklentisi ile düzenlenmiştir. 2020'de Umman petrol fiyatları 65 Dolar ortalamasında olmuştur.

2021 bütçesi, yeni 10. Beş Yıllık Plan ile birlikte Vizyon 2040 belgesi için de önemli bir uygulama metni olacaktır. Bütçe ile birlikte 10. Beş Yıllık Plan, Sultan Haitham tarafından hazırlanmış metinler olup, Sultanın politikalarına dair temel hususları içermektedir. Bütçe kapsamında kamu harcamaları 11 milyar riyal (yaklaşık 28 milyar dolar), gelirler 8,6 milyar riyal ve bütçe açığı da 2,24 milyar riyal olacaktır. Kamu gelirlerinin %63'ü petrolden kaynaklı olacak şekilde oluşturulurken, kalan %37'lik kısmın yarıya yakınının vergi gelirlerinden sağlanması beklenmektedir.

Bütçenin %8'i (900 milyon riyal) yatırımlara, %9'u ise (960 milyon riyal) desteklere ayrılmıştır.2021 bütçesindeki açık oranının, GSYİH'nın %8'i civarında olması beklenmektedir. 2,2 milyar riyale denk gelen bu miktarın %70'inden fazlası iç ve dış borçlanma ile kalan 600 milyon riyallik kısmı ise rezervler kullanılarak karşılanacaktır. Kamu borçlarının yılsonuna kadar 21,7 milyar riyale ulaşması beklenmektedir; bu miktarın %76'sı dış borç ile karşılanacaktır.

Ekonomik yapılanması petrol gelirleri üzerine kurulu olmasına rağmen Umman, petrol zengini bir ülke değildir. Bu itibarla, ülkede petrol dışı ekonominin geliştirilmesi adına çalışmalar devam etmektedir.

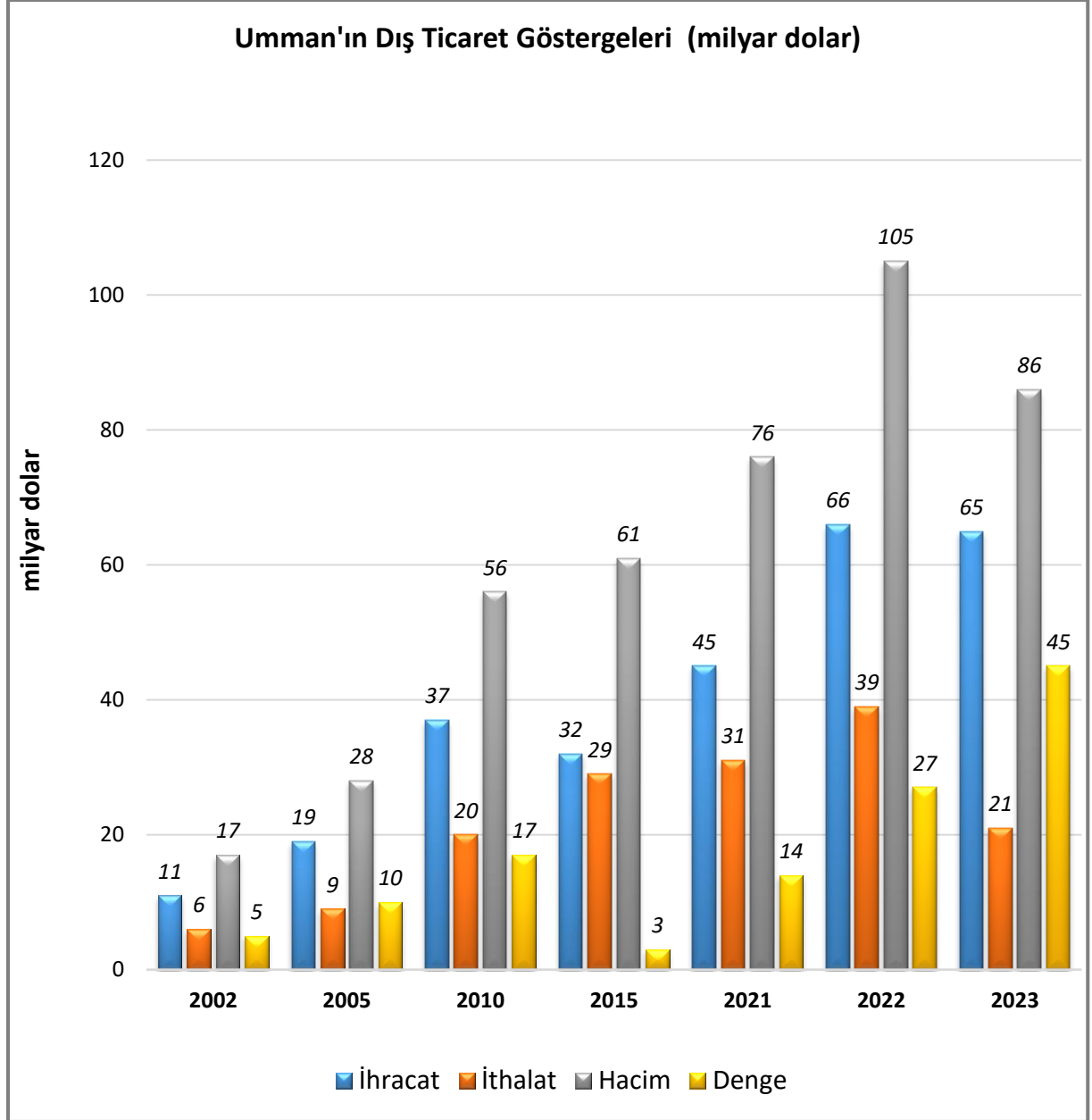
Bu kapsamda hazırlanan 10. Beş Yıllık Kalkınma Planı, "yaratıcı bireylerden oluşan toplum," "rekabetçi bir ortamda bulunan ekonomi," "sürdürülebilir çevre," "sorumlu devlet kurumları" altında dört temel başlıktan oluşmaktadır. Söz konusu beş yıllık sürede GSYİH'nın en az %3,5 büyümesi, petrol dışı alanlara yabancı yatırımın GSYİH'nın %10'una ulaşması, aynı zamanda ekonominin çeşitlendirilmesi hedeflenmektedir.

10. Beş Yıllık Kalkınma Planı kapsamında, ülkenin işgücü yapısının niteliksiz elemana dayalı olduğu vurgulanarak; nitelikli işgücünün istihdamına yönelik olarak gerekli çalışmaların yapılması ve ekonominin bilgi ve teknoloji ağırlıklı hale getirilerek eğitim sisteminin de buna uygun şekilde geliştirilmesi; ayrıca, kadınların istihdamının artırılması hususlarının altı çizilmektedir.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap

Yirmi yıldan fazla süredir her yıl dış ticaret fazlası veren Umman'ın ithalat ve ihracat değerleri, uluslararası petrol fiyatlarından etkilenerek yıllar itibarıyla değişkenlik göstermektedir. Petrol, ülkenin ihracat gelirlerinin yaklaşık % 70'ini oluşturmaktadır.

Umman hızla büyüyen bir ekonomi olduğu için buna paralel olarak ithalatı ve ihracatı da artmaktadır. Trademap verilerine göre, 2021 yılında Umman'ın ihracatı 45 milyar dolar ithalatı

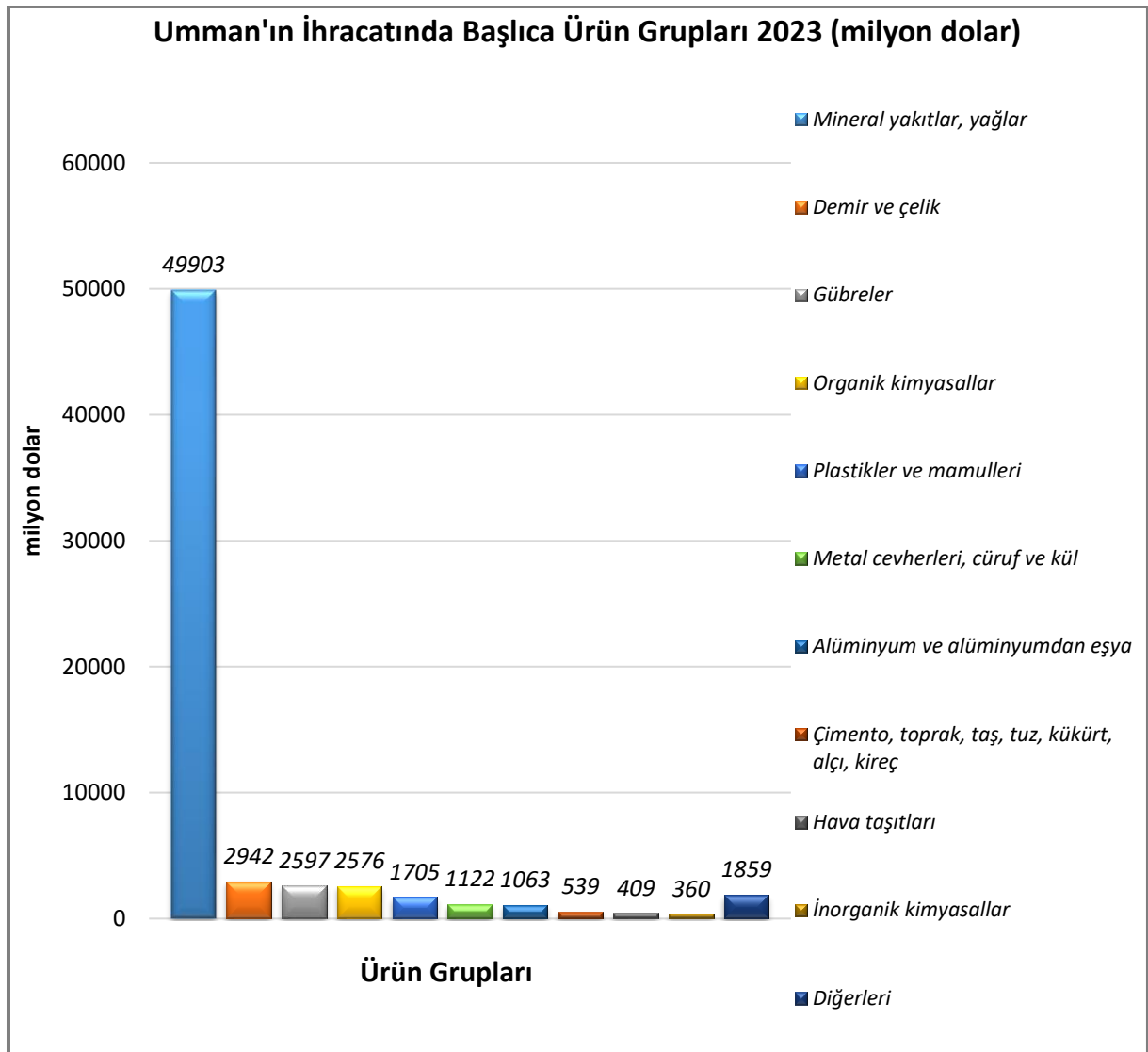
31 milyar dolar, 2022 yılında ihracatı 66 milyar dolar, ithalatı da 39 milyar dolar olarak gerçekleşmiş, 2023 yılında ise ihracatının 65 milyar dolar, ithalatının da 21 milyar dolar olduğu tahmin edilmektedir.

Hızlı nüfus artışı ve coğrafi koşulların elverişsizliği nedeniyle özellikle gıda ve tarım ürünleri ithalatında daha fazla artış yaşanacağı öngörülmektedir.

Umman'ın başlıca ihraç ürünleri arasında petrol ve petrol yağları ilk sırada yer almaktadır. Kimyasal ürünler, gübreler, demir cevherleri ve işlenmemiş alüminyum Umman'ın diğer önemli ihraç ürünleridir.

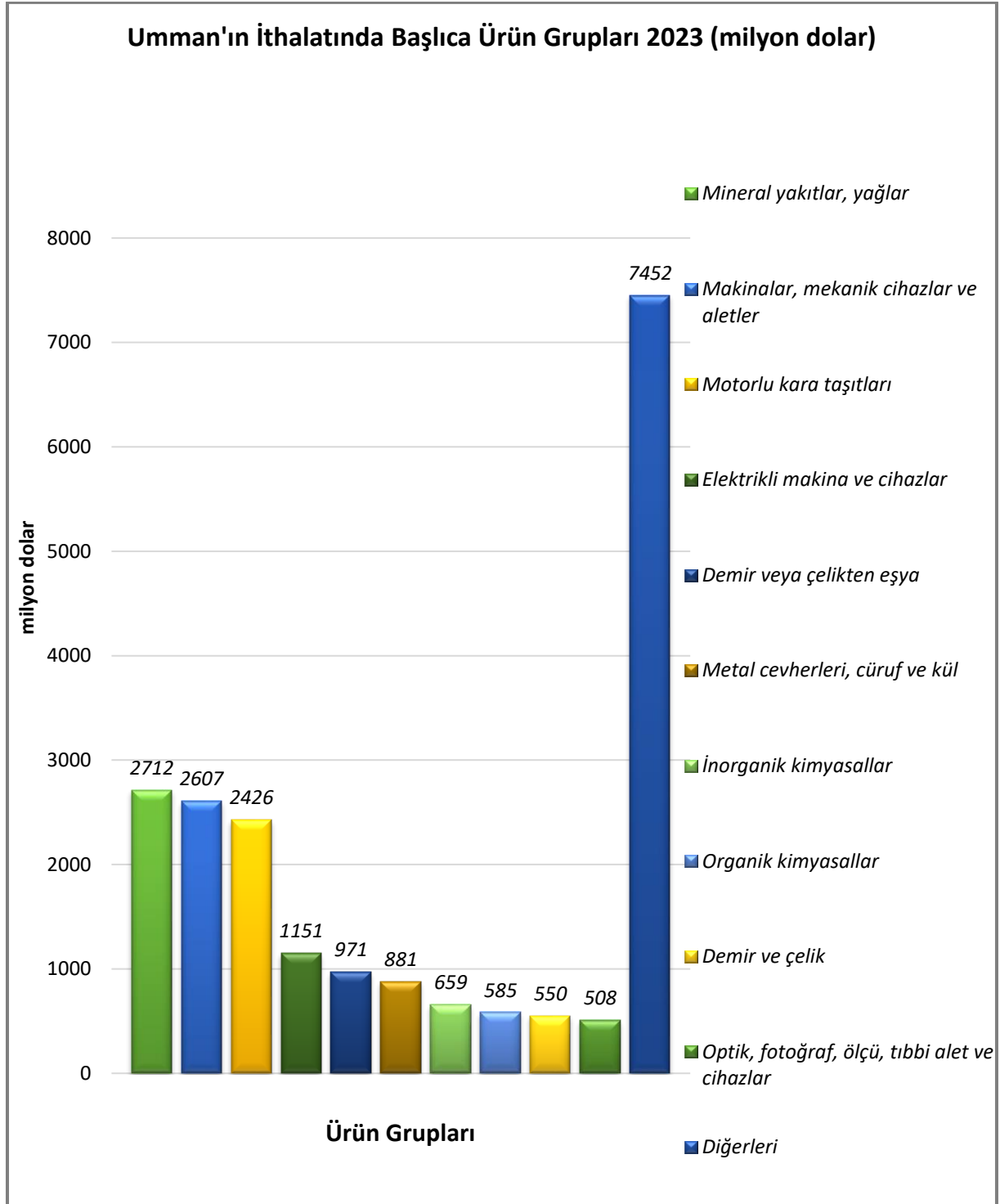
Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak: Trademap tahmini
[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

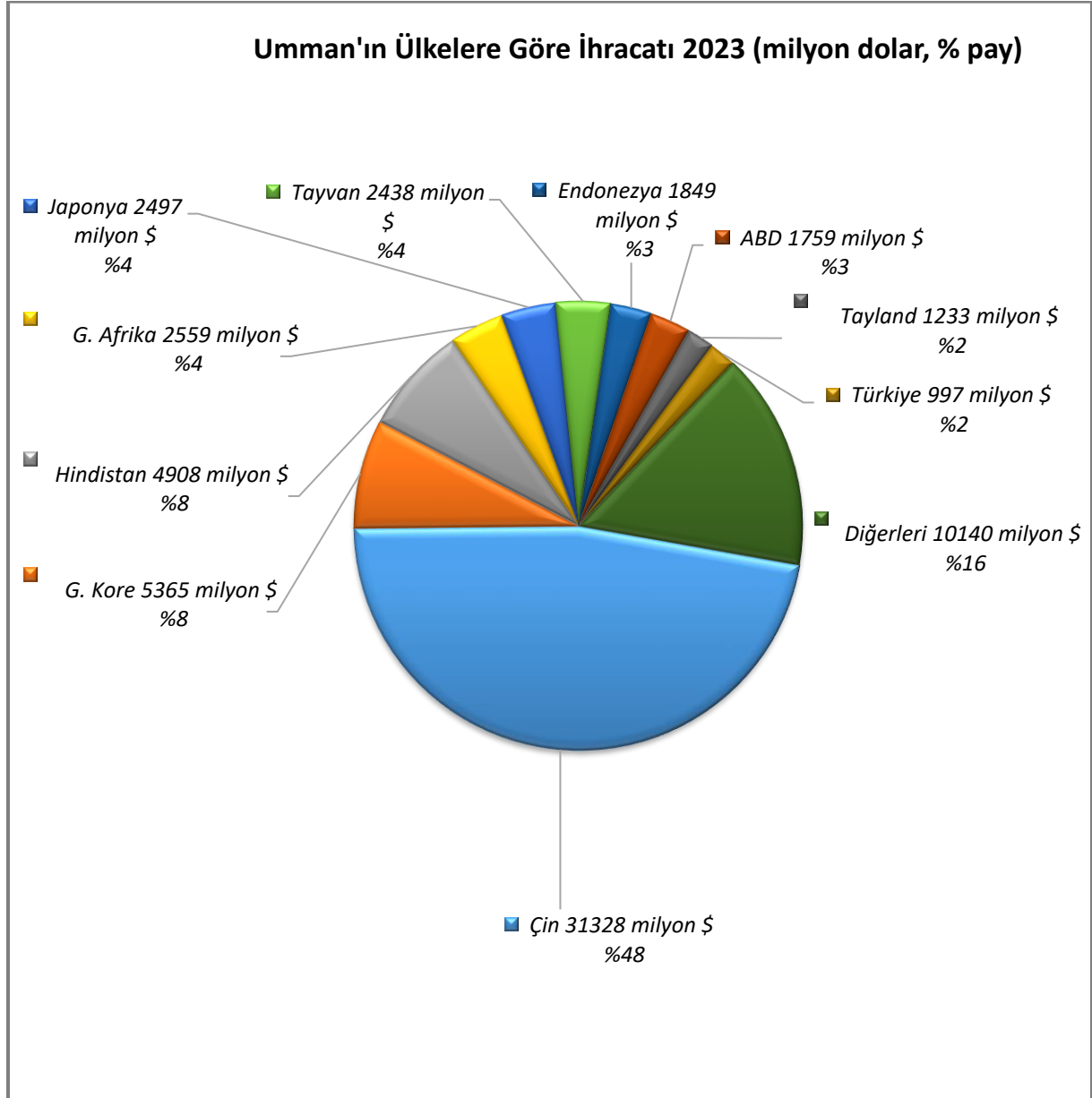
İthalat

Kaynak: Trademap tahmini
[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

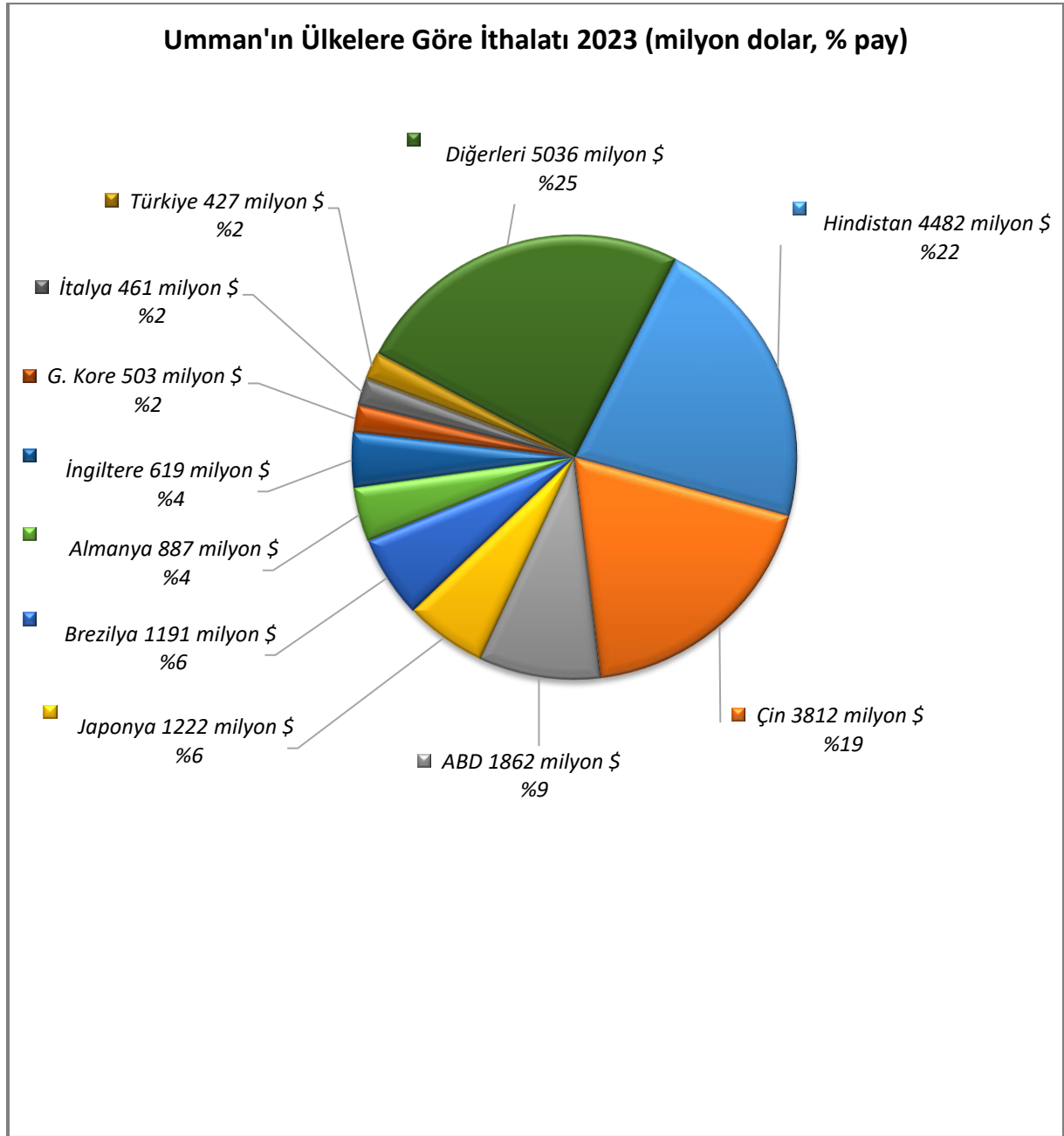
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

ABD ile Serbest Ticaret Anlaşması:

ABD ile Umman Sultanlığı arasında 19 Haziran 2006 tarihinde bir Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmış ve Ocak 2009 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Anlaşma hakkında daha geniş bilgi için:

http://ustr.gov/assets/Document_Library/Fact_Sheets/2005/asset_upload_file189_8115.pdf

adresi ziyaret edilebilir. Söz konusu Anlaşma, özellikle ABD'ni hedef pazar olarak seçen yatırımcı firmalar için büyük önem arz etmektedir.

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Umman'da yabancı sermayenin ülkeye çekilebilmesi için son yıllarda önemli adımlar atılmış, yabancı sermaye mevzuatında önemli değişiklikler yapılmış ve yabancı sermayeli şirket kurma prosedürü kolaylaştırılmıştır. Ülkede gelir vergisinin olmaması, kurumlar vergisinin % 12 gibi düşük bir seviyede uygulanması, sermaye ve kar transferlerinde kısıtlama olmaması da birçok Körfez ülkesine nazaran Umman'ı daha çekici bir hale getirmektedir. Yabancı yatırımlar için 10 yıllık vergi muafiyeti, üretimde kullanılacak hammadde ve makine ithalatı için 10 yıllık gümrük vergisi muafiyeti ise diğer avantajlar arasındadır. Ayrıca yabancı yatırımlar için 10 yıllık vergi muafiyeti ve üretimde kullanılacak makine ithalatı için 10 yıllık gümrük vergisi muafiyeti diğer avantajlar arasındadır.

2000 yılında Dünya Ticaret Örgütü'ne üyelikle birlikte ülkede yapılacak yatırımlarda yabancı sermaye tavanı % 70'e çıkarılmış olup; bu oranın % 70'ten fazla olabilmesi için Bakanlar Kurulu'nun onayı gerekmektedir. Rusayl, Raysut, Sohar, Nizwa, Buraimi ve Sur'daki sanayi bölgeleri ile Al Mazunah Serbest Bölgesi'nde gerçekleştirilecek sanayi yatırımlarında da önemli kolaylıklar sağlanmaktadır. Nitekim bu bölgelerde arsa kirası yıllık m² başına 65 cent, elektrik ücreti kwh başına 3–6 cent, su ücreti galon başına 1 cent, gaz ücreti m³ başına 8 cent'tir.

Enerjinin önemli girdi olarak kullanıldığı sektörlerde Umman'da yapılacak yatırımlar oldukça avantajlıdır. Ayrıca bu sektörlerdeki yatırımlarda yabancı sermaye oranı % 100 olabilmektedir. Dünya Bankası'nın kriterleri ışığında Umman'ın yatırım ortamı ve iş kurma prosedürleri değerlendirildiğinde; Umman'ın iş kurma prosedürüne verilen değer OECD yüksek gelir grubu ülkelerine verilen değere yakın olduğu ve iş kurma sürecinin 34 gün, sürdüğü, aynı sürenin Körfez İşbirliği Konseyi bölgesinde ortalama 47 gün olduğu görülmektedir. İş kurmanın maliyeti ve iş kurmak için gereken minimum sermaye de Umman'da son derece düşüktür. Dünya Bankası verileri, işe alma sürecinin Umman'da son derece zor olduğunu; buna karşılık işten çıkarma sürecinin ve maliyetinin son derece kolay olduğunu göstermektedir. Umman'da çalışma saatleri ise tüm KİK bölgesinde olduğu gibi pek esnek değildir.

Umman'da mülkiyet kaydı ve devri ile ilgili düzenlemelerin sayısı, süresi ve maliyeti son derece düşüktür. Bu da ülkede mülkiyet haklarının iyi korunduğunun işaretidir. Kurumsal yönetim ve bilgilendirme konusunda Umman iyi bir performans göstermektedir. Uyuşmazlıkların çözümü için gereken zaman son derece uzun olmasına rağmen; maliyeti son derece düşüktür. İflas durumundaki bir işletmenin kapatılması için ayrılan süre de dünya geneline ve kendi bölgesine kıyasla oldukça uzun olup; iflas sürecinin maliyeti son derece düşüktür.

Umman Yatırım ve İhracat Geliştirme Merkezi (OCIPED) yabancı yatırımcılar için gerekli her türlü bilgiyi temin eden bir "one stop shop" özelliği taşımaktadır (www.ociped.com). Toplam sermayesi 52 000 ABD doları ve üstü olan işletmelerin Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'na kayıt yaptırması zorunlu olup; ilgili firmanın bölgesel belediyelerden ve Çevre ve Su İşleri Bakanlıklarından da izin almış olması gerekmektedir. Yabancı çalışanların ise İşgücü Bakanlığı ve Umman Göçmenlik Ofisi'nden konaklama ve çalışma izni almaları gerekmektedir. Umman'da yerel bir temsilcilik ve şube açmak için de yine Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'na

(www.mocioman.gov.om) ya da Umman Ticaret ve Sanayi Odası'na (www.chamberoman.com) ve Belediyelere (www.mctmnet.gov.om) kayıt mecburiyeti vardır.

- 2021 yılı insani gelişmişlik endeksine göre dünyada 191 ülke arasında Umman 54. sıradadır. (İsviçre 1. Türkiye 48.) (UN-2024)
- 2023 yılı ekonomik serbestlik endeksine göre Umman, dünyada 176 ülke arasında 95. sıradadır. (Singapur 1. Türkiye 104.) (The Heritage Foundation-2024)
- Küresel rekabetçilik açısından 2019 yılı verilerine göre dünyadaki 141 ülke arasında Umman 53. sıradadır. (Singapur 1. Türkiye 61.) (World Economic Forum-2024)
- 2020 verilerine göre iş yapma kolaylığı açısından Umman, dünyada 190 ülke arasında 68. sıradadır. (Yeni Zelanda 1. Türkiye 34.) (Dünya Bankası-2024)

Yatırımlara Sağlanan Teşvikler

İç pazar hacminin çok büyük olmaması nedeniyle imalat sektöründe ihracata yönelik yatırımlar teşvik edilmektedir. Bu proje alanları şunlardır:

- Yerli hammaddeleri kullanan sanayiler
- İhracatı esas alan sanayiler
- Sermaye, bilgi ve teknoloji yoğun olan projeler
- Umman vatandaşlarına istihdam imkânı yaratan projeler
- Petro-kimya sanayileri
- Reeksport için hammadde ve yarı mamul işleyen sanayiler
- Çok uluslu şirketler için üretim merkezleri

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) 2024 yılı Dünya Yatırım Raporu'na göre Umman, Umman, 2022 yılında 4 milyar dolar ile doğrudan yabancı yatırım çeken ülkeler arasında 52. sıradadır. 2020-2022 döneminde toplam doğrudan yabancı yatırım miktarı 11 milyar dolar olan Umman, 2022 yılında 50 milyar dolarlık toplam yabancı sermaye stoğu ile dünyada 61. sıradadır.

Ayrıca, Türkiye'nin 2022 yılı itibarıyla yurtdışına gerçekleştirdiği 51 milyar dolar değerindeki toplam yurtdışı doğrudan yatırım stokunda, Umman -159 milyon dolar 138. sıradadır. (Hollanda 21,2 milyar \$ ile 1.) (TCMB-2024)

2022 yılı itibarıyla yurtdışından Türkiye'ye gelen 193 milyar dolar değerindeki toplam doğrudan yatırım stokunda, Umman 10 milyar dolar 57. sıradadır. (Hollanda 29,1 milyar \$ ile 1.) (TCMB-2024)

5. TÜRKİYE ile TİCARET

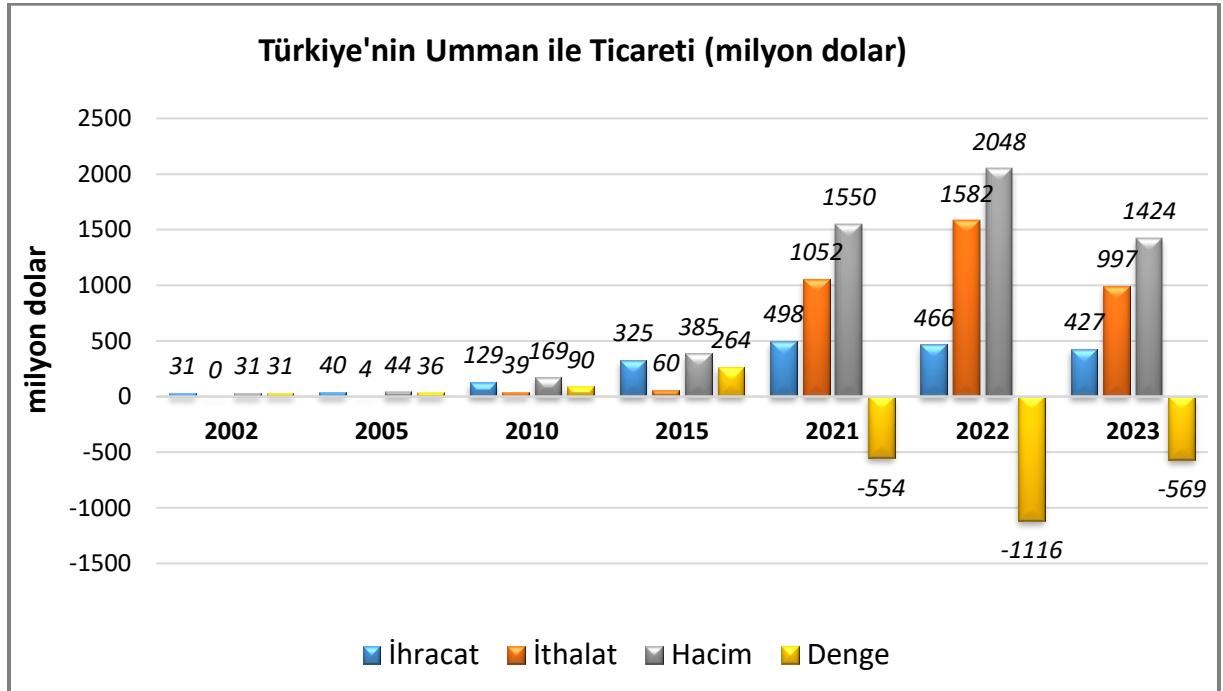
Genel Durum

Türkiye'nin Umman ile geçmiş yıllarda gerçekleştirdiği ticarete bakıldığında, dış ticaret dengesinde her yıl fazla verildiği görülmektedir.

2014 yılında Umman'ın petrol gelirlerindeki azalma ekonomisini olumsuz etkilemiş ve 2014 yılı ithalatında bir önceki yıla göre %15 azalma gerçekleşmiştir. Bu süreç 2015 ve 2016 yılında da devam etmiştir. Umman'ın 2015 yılı ve 2016 yılı ithalatı incelendiğinde düşüşün devam ettiği görülmektedir. Umman'ın ithalatındaki düşme Türkiye'nin Umman'a olan ihracatını da etkilemiş, 2015 yılında 325 milyon dolar olarak gerçekleşen ihracatımız, 2016 yılında % 24 azalarak 245 milyon dolara 2017 yılında da 221 milyon dolara gerilemiştir. Ancak 2019 yıllarında ihracatımız tekrar artarak 634 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında pandemi nedeniyle ihracatımız % 14,5 azalarak 525 milyon dolara gerilemiştir. İhracattaki azalış 2022 ve 2023 yıllarında da devam etmiş sırasıyla, 466 milyon dolar ve 427 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

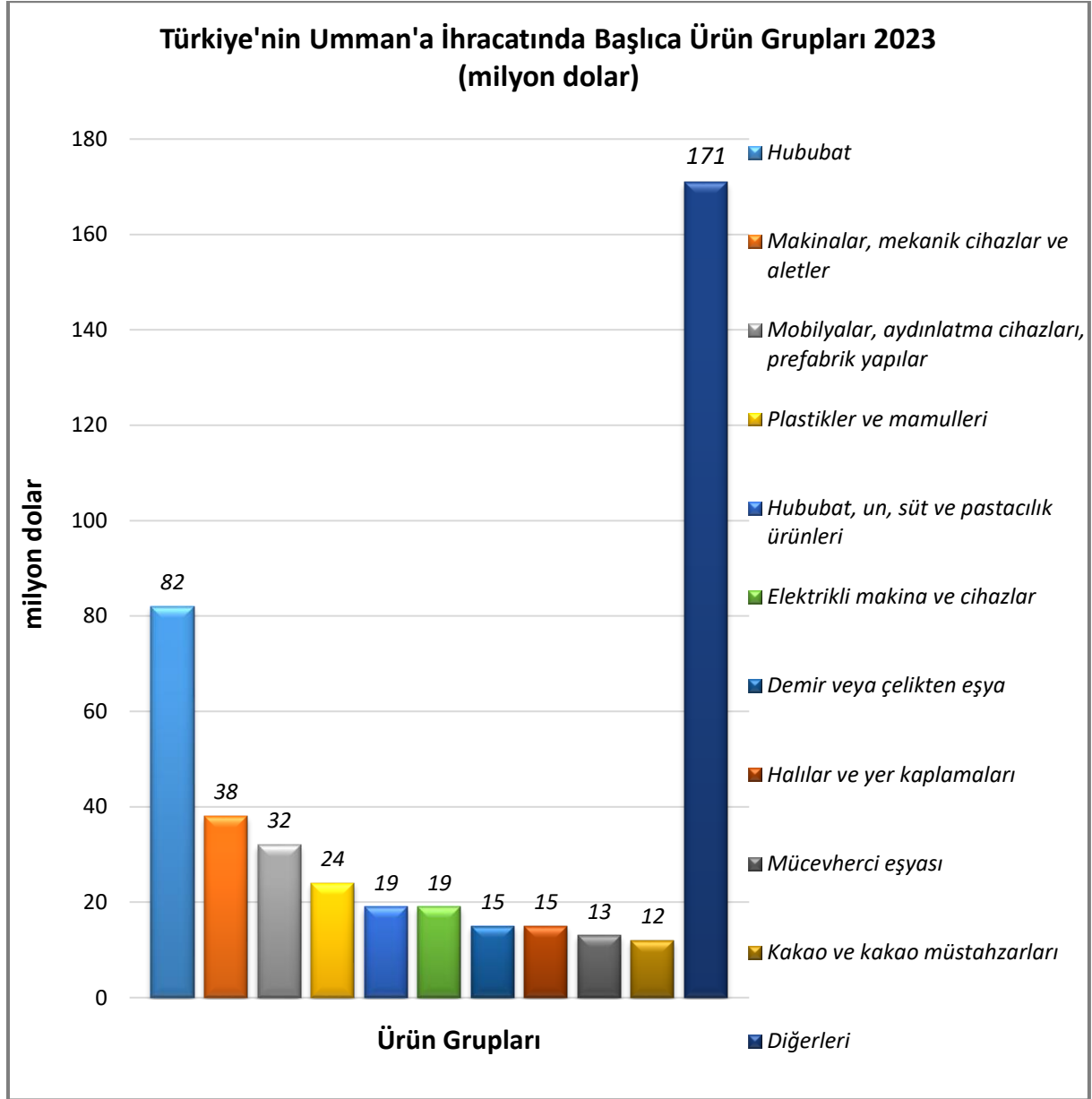
2023 yılında Türkiye'nin Umman'a gerçekleştirdiği ihracatta başlıca ürünler mısır, diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları, dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları, tatlı bisküvi ve gofretler, mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden), çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları, oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları ve domates salçası olarak sıralanmaktadır.

Türkiye-Umman Dış Ticareti

Kaynak: Trademap-TÜİK

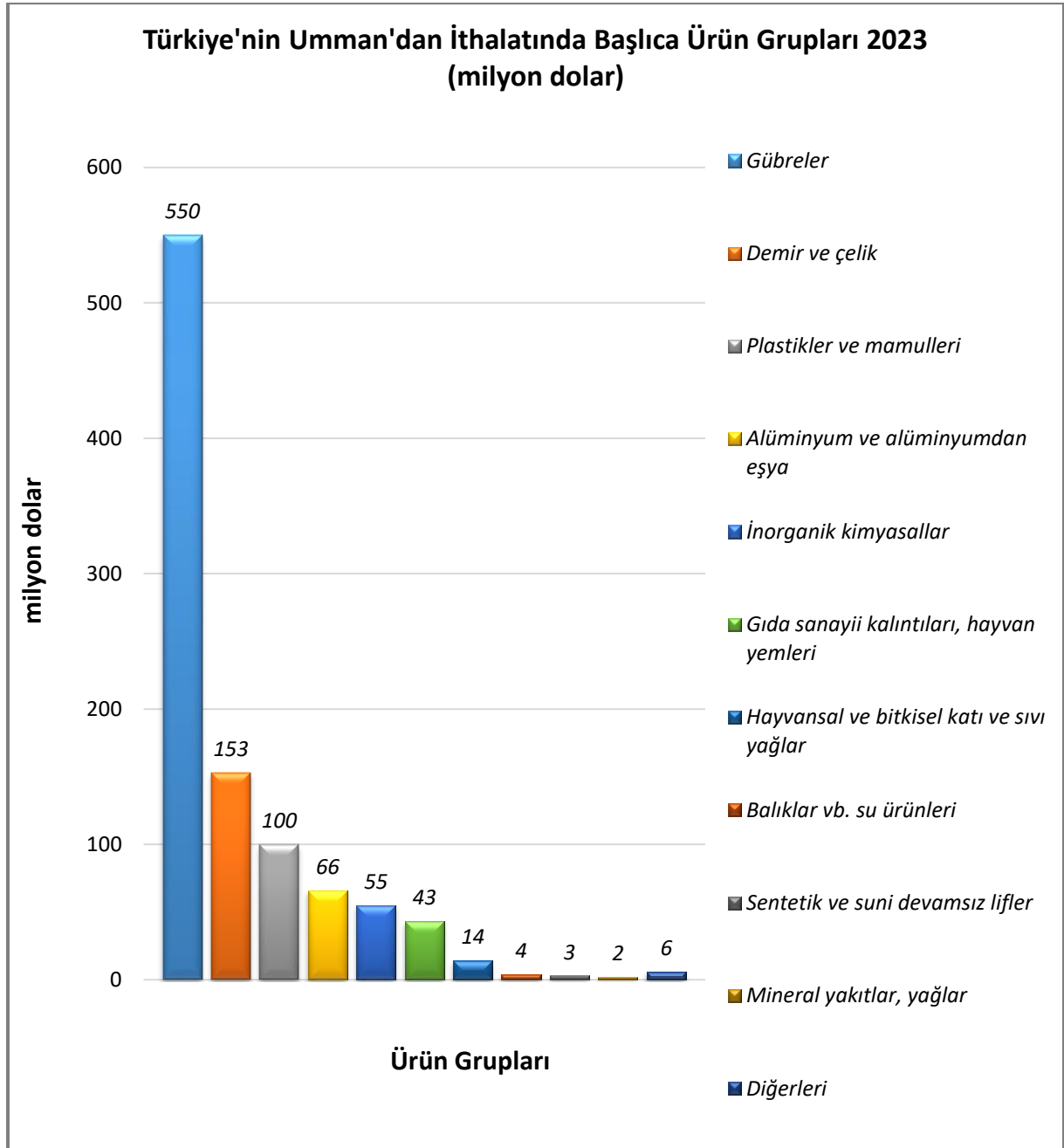
Türkiye'nin Umman'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Umman'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Umman'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023*	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			44 590 927	66 063 353	65 074 500	100	-1,5
1.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	18 686 070	30 315 735	29 612 287	45,5	-2,3
2.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	4 402 670	8 095 105	10 992 826	16,9	35,8
3.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	3 865 099	7 925 377	8 702 076	13,4	9,8
4.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	1 498 241	2 106 207	2 515 569	3,9	19,4
5.	7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	954 464	1 038 367	2 515 223	3,9	142,2
6.	2905	Asiklik alkoller ve bunların halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış veya nitrozanmış türevleri	880 541	634 182	1 895 930	2,9	199
7.	2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	929 382	2 191 476	1 014 344	1,6	-53,7
8.	7601	İşlenmemiş alüminyum	529 393	614 842	632 310	1	2,8
9.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	451 595	915 587	626 830	1	-31,5
10.	2902	Siklik hidrokarbonlar	531 134	275 580	529 882	0,8	92,3
11.	2713	Petrol koku, petrol bitümeni ve petrol yağlarının veya bitümenli minerallerden elde edilen yağların diğer kalıntıları	2 135	173 691	469 132	0,7	170,1
12.	3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	573 742	586 275	449 619	0,7	-23,3
13.	8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	1 432	1 700	402 858	0,6	23597,5
14.	3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	520 490	568 839	390 746	0,6	-31,3
15.	2814	Saf amonyak veya amonyakın sulu çözeltileri	58	80 911	341 971	0,5	322,7

Kaynak: Trademap * tahmini

EK-2: Umman'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023*	Pay (% , 2023)	Değişim (% , 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			30 994 759	38 573 002	20 502 459	100	-46,8
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	3 370 282	8 598 973	2 321 706	11,3	-73
2.	8703	Otomobiller	1 730 140	1 836 340	1 892 111	9,2	3
3.	2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	1 875 649	1 552 824	846 451	4,1	-45,5
4.	2818	Suni korundum, alüminyum oksit ve alüminyum hidroksit	255 265	331 144	608 463	3	83,7
5.	7304	Demir (dökme demir hariç) ve çelikten ince ve kalın borular ve içi boş profiller (dikişsiz)	389 538	610 403	507 163	2,5	-16,9
6.	8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	246 708	209 903	458 871	2,2	118,6
7.	2917	Polikarboksilik asitler, anhidritleri, halojenürleri ve türevleri	442 950	595 520	414 113	2	-30,5
8.	1006	Pirinç	203 215	241 757	281 900	1,4	16,6
9.	8481	Musluk, batarya, vana ve valfler	339 398	304 503	265 702	1,3	-12,7
10.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	771 604	747 049	249 183	1,2	-66,6
11.	402	Süt, krema (konsantre edilmiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı madde içerenler)	409 972	528 426	248 266	1,2	-53
12.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	380 566	407 670	239 595	1,2	-41,2
13.	7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	318 100	284 276	227 412	1,1	-20
14.	1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	206 822	301 341	204 735	1	-32,1
15.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	489 504	472 720	195 508	1	-58,6

Kaynak: Trademap *tahmini

EK-3: Umman'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		44 590 927	66 063 353	65 074 500	100	-1,5
1.	Çin	28 587 514	36 239 772	31 327 965	48,1	-13,6
2.	G. Kore	2 999 022	5 306 465	5 365 275	8,2	1,1
3.	Hindistan	5 827 731	8 896 200	4 907 951	7,5	-44,8
4.	G. Afrika	1 875 707	2 654 431	2 559 270	3,9	-3,6
5.	Japonya	1 420 109	3 169 439	2 496 696	3,8	-21,2
6.	Tayvan	1 772 848	2 738 436	2 438 104	3,7	- 11
7.	Endonezya	597 659	1 376 784	1 849 393	2,8	34,3
8.	ABD	1 981 053	2 981 326	1 759 461	2,7	- 41
9.	Tayland	1 324 154	2 306 726	1 233 384	1,9	-46,5
10.	Türkiye	1 051 794	1 582 034	996 760	1,5	- 37
11.	Malezya	783 915	1 192 276	801 186	1,2	-32,8
12.	Mısır	487 535	873 405	717 366	1,1	-17,9
13.	Pakistan	451 266	971 314	688 367	1,1	-29,1
14.	Brezilya	692 641	1 207 017	675 245	1	-44,1
15.	Madagaskar	388 952	601 289	651 305	1	8,3

Kaynak: Trademap - Umman verileri

EK-4: Umman'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		30 994 759	38 573 002	20 502 459	100	-46,8
1.	Hindistan	2 493 248	4 720 633	4 481 826	21,9	-5,1
2.	Çin	3 565 159	4 205 491	3 811 786	18,6	-9,4
3.	ABD	1 397 166	1 487 327	1 862 409	9,1	25,2
4.	Japonya	1 175 300	1 219 184	1 222 332	6	0,3
5.	Brezilya	1 545 899	1 040 691	1 191 451	5,8	14,5
6.	Almanya	723 029	835 831	886 598	4,3	6,1
7.	İngiltere	458 083	502 844	619 380	3	23,2
8.	G. Kore	387 787	350 966	503 185	2,5	43,4
9.	İtalya	468 209	385 783	460 511	2,2	19,4
10.	Türkiye	498 179	465 977	427 323	2,1	-8,3
11.	Tayland	504 614	461 131	425 218	2,1	-7,8
12.	Avustralya	112 953	426 549	396 560	1,9	- 7
13.	Hollanda	295 556	353 458	365 774	1,8	3,5
14.	Endonezya	251 781	411 055	337 167	1,6	- 18
15.	Fransa	177 673	227 491	322 278	1,6	41,7

Kaynak: Trademap-Umman verileri

Ek-5: Türkiye'nin Umman'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			498 179	465 977	427 323	100	-8,3
1.	1005	Mısır	0	0	81 169	19	0
2.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	23 114	20 099	18 122	4,2	-9,8
3.	5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	22 479	17 183	14 008	3,3	-18,5
4.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	21 272	21 263	13 409	3,1	-36,9
5.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	794	2 727	12 455	2,9	356,7
6.	1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	11 479	10 522	11 713	2,7	11,3
7.	9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	12 008	11 051	10 491	2,5	-5,1
8.	2002	Domates (sirke/asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş)	6 225	13 473	8 683	2	-35,6
9.	2309	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar	4 119	9 576	8 611	2	-10,1
10.	3916	Plastikten monofiller, ince ve kalın çubuklar ve profiller (enine kesitinin en geniş yeri > 1mm)	8 514	9 257	8 241	1,9	-11
11.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	10 856	10 663	6 746	1,6	-36,7
12.	3925	Plastikten inşaat malzemesi	5 072	6 051	6 090	1,4	0,6
13.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	20 461	20 936	6 014	1,4	-71,3
14.	1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)	4 451	5 454	5 176	1,2	-5,1
15.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	10 744	9 163	5 072	1,2	-44,6

Kaynak: Trademap -Türkiye verileri

Ek-6: Türkiye'nin Umman'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022- 2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			1 051 794	1 582 034	996 760	100	-37
1.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	616 566	964 247	549 987	55,2	-43
2.	7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	53 049	150 892	148 257	14,9	-1,7
3.	7601	İşlenmemiş alüminyum	159 348	143 280	60 119	6	-58
4.	3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	66 013	66 182	58 091	5,8	-12,2
5.	2814	Saf amonyak veya amonyanın sulu çözeltileri	0	67 036	53 255	5,3	-20,6
6.	2301	Et, sakatat, deniz hayvanı vs. (yemeye uygun olmayan) unu, pelleti, kırıldıkları (donyağı tortusu)	22 399	31 888	43 269	4,3	35,7
7.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	29 326	79 454	40 873	4,1	-48,6
8.	1504	Balıkların veya deniz memelilerinin katı ve sıvı yağları	14 768	8 234	14 369	1,4	74,5
9.	303	Balıklar (dondurulmuş)	0	438	4 271	0,4	875,1
10.	7606	Alüminyum saclar, levhalar, şeritler (kalınlığı 0,2 mm. yi geçenler)	13 190	14 851	3 931	0,4	-73,5
11.	7203	Demir cevherinin doğrudan indirgenmesi ile elde edilen demirli ürünler (parça, pellet) (demir oranı >= %99.94)	0	0	2 795	0,3	0
12.	5508	Suni ve sentetik devamsız liflerden dikiş ipliği	4 691	3 821	2 506	0,3	-34,4
13.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	631	10 990	2 101	0,2	-80,9
14.	7605	Alüminyum teller	146	1 639	2 073	0,2	26,5
15.	3303	Parfümler ve tuvalet suları	239	913	1 565	0,2	71,4

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri